

PREZES RADY MINISTRÓW

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

BPRM.517.2.33.2022(18).JP

Pan
Bernard GAIDA
Przewodniczący Zarządu
Związku Niemieckich Stowarzyszeń
Spoleczno-Kulturalnych w Polsce

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na apel¹ z 24 lutego 2022 r. oraz kolejne wystąpienia², w których sformułowano postulat wystąpienia przez Prezesa Rady Ministrów w trybie art. 149 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem do Rady Ministrów o uchylenie rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 4 lutego 2022 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym* (Dz. U. poz. 276) oraz rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 lutego 2022 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2022* (Dz. U. poz. 352) przedstawiam następujące stanowisko.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że przywoływany przepis Ustawy Zasadniczej dotyczy uprawnień Prezesa Rady Ministrów w odniesieniu do aktów normatywnych wydawanych przez ministrów na podstawie konstytucyjnie przyznanej im kompetencji do wydawania rozporządzeń. Zgodnie z art. 149 ust. 1 Konstytucji RP wydawanie rozporządzeń, obok kompetencji do kierowania wskazanymi działami administracji rządowej lub wypełniania zadań wyznaczonych przez Prezesa Rady Ministrów, stanowi istotę uprawnień ministrów, wypełnianych w zakresie realizacji ich zadań jako członków Rady Ministrów. Natomiast zgodnie z art. 148 pkt 2, 4 i 5 Konstytucji RP Prezes Rady Ministrów kieruje pracami Rady Ministrów, zapewnia wykonywanie jej polityki i określa sposoby jej wykonywania, a ponadto koordynuje i kontroluje pracę członków Rady Ministrów.

---

¹ Znak: 231/II/22

² Pismo z 25 lutego 2022 r., znak: 237/II/22 oraz Rezolucja z 28 maja 2022 r. w sprawie ograniczeń w zakresie nauczania języka ojczystego mniejszości niemieckiej w Polsce.

W kontekście powyższego należy uznać, że kompetencja Prezesa Rady Ministrów, o której mowa w art. 149 ust. 2 zd. drugie Konstytucji RP, powinna być rozpatrywana w kontekście wykładni systemowej, a więc z uwzględnieniem jej umiejscowienia w strukturze Ustawy Zasadniczej oraz w konkretnym artykule tego aktu. Podkreślenia wymaga, że przedmiotowy przepis został umiejscowiony w rozdziale VI Konstytucji RP, dotyczącym Rady Ministrów i administracji rządowej, a więc statuującym regulacje odnoszące się do działania władzy wykonawczej. Uregulowanie kompetencji Prezesa Rady Ministrów do występowania do Rady Ministrów z wnioskiem o uchylenie rozporządzenia ministra w przepisie art. 149 Konstytucji RP, a więc w jednostce redakcyjnej określającej uprawnienia kierownicze ministrów, stanowi o roli i funkcji, którą ta regulacja pełni w zakresie funkcjonowania Rady Ministrów. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na jej koordynacyjny i kontrolny charakter. W literaturze prawniczej prezentuje się pogląd, że uregulowana w tym przepisie kompetencja jest skutkiem uprawnień kontrolnych Rady Ministrów wobec ministrów.³ Wykładnia językowa regulacji art. 149 ust. 2 zd. 2 Konstytucji prowadzi do bezsprzecznego wniosku, że kompetencja Prezesa Rady Ministrów w zakresie derogowania aktów wykonawczych ministrów, wchodzących w skład powołanej przez niego Rady Ministrów, ma charakter fakultatywny. Instrument ten został bowiem sformułowany w powołanym przepisie konstytucyjnym jako uprawnienie Prezesa Rady Ministrów. W komentarzu do Konstytucji RP pod red. M. Safjana i L. Boska dodatkowo zwraca się uwagę na podwójny wymiar jej fakultatywności, zgodnie z którym nie tylko Prezes Rady Ministrów nie ma obowiązku skorzystania z przedmiotowej instytucji, jak też Rada Ministrów nie musi uwzględnić ewentualnego żądania derogacji rozporządzenia ministra.⁴ W Konstytucji RP nie zostały przy tym wskazane przesłanki, którymi powinien się kierować Prezes Rady Ministrów, korzystając z tego uprawnienia. Bezsporny pogląd, prezentowany przez doktrynę natomiast wskazuje na polityczne i pragmatyczne przesłanki zastosowania tej instytucji.⁵ Konstytucyjne uprawnienie Prezesa Rady Ministrów w procesie uchylenia aktów normatywnych rozumiane jest przede wszystkim jako instrument realnego egzekwowania wykonywania polityki rządu przez ministrów, kierujących działaniami administracji rządowej.⁶

Uzasadnienie wniosku zostało oparte o zarzuty niezgodności aktów wykonawczych wydanych przez Ministra Edukacji i Nauki z Konstytucją RP i umowami międzynarodowymi. Przy tak skonstruowanym uzasadnieniu zasadnym staje się podniesienie kwestii, jaki organ jest właściwy w zakresie dokonania rozstrzygnięcia o zgodności aktu wykonawczego z Konstytucją i umowami międzynarodowymi. Zauważyć należy, że Ustrojodawca jednoznacznie odniósł się do właściwości w zakresie orzekania co do zgodności z Konstytucją aktów prawnych wydawanych przez centralne organy państwowe. Zgodnie z art. 188 pkt 3 Konstytucji RP do orzekania w sprawach zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy

---

³ Zob. P. Sarnecki, Komentarz do art. 149 Konstytucji – uwaga 5, [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, tom II pod red. L. Garlickiego, Warszawa 2001, s. 8.

⁴ D. Dudek, Komentarz do art. 149, cz. IV, pkt 2, [w:] Konstytucja RP, tom II pod red. M. Safjana i L. Boska, Warszawa 2016, s.786-787.

⁵ Tamże.

⁶ R. Mojak, Skład, organizacja wewnętrzna oraz zasady i tryb funkcjonowania Rady Ministrów, [w:] Rada Ministrów. Organizacja i funkcjonowanie pod red. A. Bałabana, Kraków 2002, s. 333. Zob. również B. Banaszak, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz., Art. 149 komentarz, Warszawa 2012.

państwowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami właściwy jest bowiem Trybunał Konstytucyjny.

Podnoszone w ww. apelu wątpliwości o charakterze konstytucyjnym, dotyczące kwestionowanych aktów wykonawczych Ministra Edukacji i Nauki, w pierwszej kolejności powinny bowiem zostać rozstrzygnięte zgodnie z uregulowaną w Konstytucji RP właściwością organów i trybem postępowania. Konstytucyjne uprawnienie Prezesa Rady Ministrów do zainicjowania procedury stwierdzenia nieważności aktu normatywnego wydanego przez ministra przy tak ukształtowanych w uzasadnieniu wniosku zarzutach staje się instrumentem dodatkowym w stosunku do wiodących w tym obszarze uprawnień Trybunału Konstytucyjnego. Zgodnie z wolą Ustrojodawcy organem właściwym w sprawach badania zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państwowe z Konstytucją RP jest Trybunał Konstytucyjny. Przyjęcie przez Ustrojodawcę takiego porządku regulacyjnego stanowi wyraz równoważenia się władz, będącego istotą jej trójpodziału, o którym mowa w art. 10 Konstytucji RP.

Mając na względzie przytoczone wyżej argumenty, należy stwierdzić, że inicjowanie procedury uregulowanej w art. 149 ust. 2 zd. 2 Konstytucji RP jest w przedstawionym stanie faktycznym i prawnym przedwczesne.

Z wyrazami szacunku

z up. Izabela Antos

Podsekretarz Stanu

Zastępca Szefa KPRM

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/